

"סביבנו היה ערפל קרב כבד, ידענו שחלק נשאר מאחור"

על אדמת סיני, במהלך מלחמת יום הכיפורים, נאלץ סמ"ר (מיל) ישראל כספי להפגין אומץ לב כאשר ניסה לחלץ חיילים תחת אש מצרית כבדה בחשכה מוחלטת. על תפקודו במלחמה הוענק לו עיטור המופת

עדי רחמיאן

השירות חינכו אותנו שאין דבר שאיננו מסוגלים לעשות. אמרו לנו שכצנחנים, אנחנו חוד החנית של הצבא, אומר סמ"ר (מיל) כספי. "זה קרה שש שנים לאחר מלחמת ששת הימים, האווירה במדינה הייתה של תחושת עוצמה אדירה, ניצחנו שלושה צבאות בימים אחדים, והתחושה הייתה שאף צבא לא יכול עלינו". ברחבי העולם נשמעו התבטאויות של אנאור סאדאת, נשיא מצרים, כשהוא מאיים שיקריב מיליון חיילים עבור קרב פראי להשבת שטחי סיני לריבונות מצרית. "היינו משוכנעים שאם באמת מצרים תפתח במלחמה, אנחנו נביס את הצבא המצרי בצורה מוחלטת", אומר סמ"ר (מיל) כספי. כעבור כמה שעות הגיע סמ"ר (מיל) כספי אל בסיס שדה דב וזמן קצר לאחר מכן הוא ויחידתו הוטסו אל ראס סודה, עיירה בדרום-מערב סיני השוכנת במפרץ סואץ.

///"בשום שלב לא הטלנו ספק במשימה"

על פרוץ המלחמה נודע לחיילים, וביניהם סמ"ר (מיל) כספי, דרך תחנת הרדיו "קול ישראל" שבישרה על התקפות של צבאות סוריה ומצרים בשטחי ישראל. "נשארנו בראס סודה מספר ימים ואז הוחלט שצה"ל ינטוש בסיס מרכזי שכלל את

כוחות חיל הים, חיל המודיעין ועוד. ראינו אותם שורפים חלק מהמתקנים, לא העלינו על דעתנו שכך תתנהל הלחימה. חונקנו על ערכי הצבא החזק ופתאום ראינו צבא נסוג", אומר סמ"ר (מיל) כספי. המשימה שקיבלה יחידתו של סמ"ר (מיל) כספי הייתה לשמור על הדרך הנמצאת לצד הבסיס הנתוש על מנת למנוע מעבר של חטיבת שריון מצרית שצלחה את התעלה. "נאמר לנו שחטיבת השריון מתכוונת לרדת לאורך מפרץ סואץ למיקום אסטרטגי. התחפרנו במישור שקרוב לדרך כדי לעצור את כוחות השריון המצרי, ובשום שלב לא הטלנו ספק במשימה", הוא אומר. "גדלנו על סיפורי הקרב על דגניה, בהם נלחמו כוחות רגליים מועטים באויב שהיה מצויד בטנקים ולבסוף הובס. בסופו של דבר, הכוח המצרי לא ירד דרומה". הימים חלפו וחיילי הפלוגה נשארו על הדרך וחיכו למשימות חדשות. "חולפים תשעה ימים ואנחנו מרגישים שהמלחמה חומקת לנו בין האצבעות ושההזדמנות שלנו להילחם מתרחקת", אומר סמ"ר (מיל) כספי. ביום העשירי ללחימה הטיסו את יחידתו למרכז תעלת סואץ ל"ציר עכביש". כשהגיעו סיפרו להם כי הוחלט להעביר כוחות לגדה השנייה של התעלה דרך

פרצה. "המצרים גילו את החדירה הזאת וריכזו כוח גדול בציר בו שהו הלוחמים", מספר סמ"ר (מיל) כספי. "המפקדים הבכירים של צה"ל רצו להעביר שתי אוגדות לצד השני של הגדה כדי להכניס את המצרים למצור, אך המצרים שלטו על הציר ולא היה ניתן להעביר עוד כוחות לצד השני". באותו שלב לא היה ניתן לפנות את כוחות צה"ל ששהו מעבר לגדה או לתגבר אותם בכוחות נוספים. "בערב אמר לנו מפקדנו יצחק מרדכי שמזעיקים אותנו לפתור את הבעיה. הוא אמר שניצחו מלחמה תלוי בקרב שאליו אנחנו הולכים, והסביר את חשיבות מעבר תעלת סואץ", משחזר סמ"ר (מיל) כספי. הפלוגה התבקשה ללכת לאורך הציר ולנקות אותו מחוליות אויב.

את המזחה של שירות כלי רכב המחכים לבואם של חיילי הצנחנים, סמ"ר (מיל) כספי לא ישכח לעולם. "ראינו מחזה בלתי נתפס בגודלו, כוחות אדירים של מאות אלפי כלי רכב וכלי מלחמה עומדים משני צידי הכביש בטורים אין-סופיים שמנו אלפי חיילים. כל הכוח האדיר הזה חיכה שנלך בראש, נשמיד את האויב ונפרוץ את הדרך כדי שהם יוכלו לעבור", אומר סמ"ר (מיל) כספי. "התחלנו ללכת בחושך עם תחושה שגורל המלחמה מונח על כתפיו. הרגשתי אושר עילאי שסוף כל סוף מגיעה ההזדמנות שלנו לעשות את מה שהוכשרנו לעשות", הוא ממשיך. "התחושה הזאת מהר מאוד התנגשה במציאות. הלא פשוטה. החיילים בשיירה בירכו אותנו, טפחו לנו על השכם ומחאו לנו כפיים, זו הייתה הרגשה של התרוממות רוח מדהימה. כלמוד קרבות אני יכול להגיד שהתחושה הזאת שמורה רק לקרב הראשון. בתמימות של הפעם הראשונה". לוחמי הפלוגה המשיכו בדרכם אל המשימה, נבלעים בחשכת הלילה. "התפרשנו על המישור והתקדמנו לכיוון תעלת סואץ. הלכנו כשלוש שעות ולא ראינו כמעט זכר לאויב. בדרךנו ראינו כלים שרופים וכמה גופות של חיילים שלא היה ניתן לדעת אם אלה חיילים או חיילי אויב".

///"זה היה נראה כמו סרט מלחמה"

בעודם הולכים לכיוון התעלה נפתחה אש על חיילי הפלוגה. "נשכבנו על הקרקע, לא היה שום מסתור והכדורים נורו עלינו בגובה נמוך. את דממת

הלילה פילחה זעקה מפחידה, אולי הכי מפחידה שיכולה להישמע באוזני חיילים צעירים שעומדים בפני קרב", מתאר סמ"ר (מיל) כספי. "חבר שלנו נפגע והחל לצרוח, חברו שחטף פילח את גופו מן החלק העליון לתחתון. דבר שגם בשכיבה אנחנו עלולים להיפגע. מיד ערמתי חול שימש כמקו ראשון לפני הקסדה שלי". בעוד הכוח מתקדם תחת אש כבדה נתגלו על הקרקע גושי אפר שחורים בצורת בני אדם. "הסתבר שהיו אלו לוחמים מהגדוד שלי שנפגעו קודם בהיתקלות עם הכוח המצרי. קיבלנו פקודה לפנות אותם לשקע בחול שלימים ייקרא 'גבעת הפצועים', כל מה שחשבנו הוא שלא משאירים אף אחד מאחור", אומר סמ"ר (מיל) כספי. "תוך כדי פינוי ראינו את המעוף האדום של הכדורים שנורו עלנו. זה היה לא פשוט. המשימה הייתה קשה ובמשך כמה שעות עסקנו בלפנות את הפצועים והגופות, משחזר סמ"ר (מיל) כספי. "לא הצלחתי לירות כדור אחד במשך כל הקרב כיוון שהנשקים היו תקולים מהחול הרב, וכך עמדנו מול המצרים שהיו חמושים ברובי קלצ'ניקוב רסיים שהיו הנשק המתקדם ביותר באותה תקופה".

הלוחמים מצאו עצמם בתוך תעלת השקיה שהייתה שייכת לחווה שקיבלה את השם "החווה הסינית". "פתאום הופיעו טנקים ישראלים בפקודו של אהוד ברק ונפרשו מול הכוח המצרי. נגמ"שים וזלדות הגיעו אלינו והעמיסו את כל הפצועים", נזכר סמ"ר (מיל) כספי. "הטנקים החלו להיפגע על ידי טילים ולפתע ראינו טנק שממנו קפץ טנקיסט בוער, זה היה נראה כמו סרט מלחמה. זינקתי אל עבר החייל והתחלתי לזרוק עליו חול כדי לכבות אותו, לא היה עליי שום דבר מלבד הנשק". תוך כמה שניות הגיעו מספר חיילים לסייע לסמ"ר (מיל) כספי. הם פרסו מעיל על סרבלו הבוהר של הטנקיסט וכך הצליחו לכבות את הלהבות. "מצאנו את עצמנו ארבעה חיילים וקצין שוכבים לצד טנקיסט שרוף במרחק של 20 מטר מטנק בוער וכ-100 מטר מקו העמדות של המצרים, ללא שום מסתור או הגנה", מספר סמ"ר (מיל) כספי. "היינו מרוחקים מעט מגבעת הפצועים כשנפל פגז ופצע את החברים שלנו ששהו שם. אחרי כמה דקות פל עוד פגז וראינו קבוצה גדולה של חיילים נסוגים, נשארו תקועים שם".

בתוך אפלת הלילה עמדה מול החיילים דילמה - האם להשאיר את הטנקיסט השרוף או לנסות לחלץ אותו? חילוץ הטנקיסט נראה לחיילים כמו משימה בלתי אפשרית, שלבטח הייתה גובה את חייהם. בלב כבד הם החליטו להשאירו שם. "קיבלנו החלטה משותפת שאנחנו משאירים את הפצוע ומבצעים נסיגה. זו החלטה לא פשוטה, השארנו את הפצוע שהיה בהכרח, אך לא יכול היה להתפנות בכוחות עצמו והתחלנו לרוץ ולהתרחק מהמצרים", אומר סמ"ר (מיל) כספי. "ידעתי שייהו עליו והתחלתי לרוץ בדינגים כדי למנוע מהיורים להתמקד בי. בסופו של דבר הגעתי לתחנת איסוף הנפגעים ופגשתי את ד"ר אפרים סנה. שאלתי אותו איך אפשר לעזור והוא אמר לי לקחת נגמ"ש ולאסוף את שאר החיילים שמגיעים כמונו אל שטח הכינוס", מתאר סמ"ר (מיל) כספי. בצהרי אותו יום נאספו החיילים לשטח כינוס, שם נודע להם שבמהלך הלילה נהרגו כ-40 לוחמים ולמעלה ממאה נפצעו. "יצחק מרדכי נתן לנו פקודה למלא את הציוד שחסר לנו ולהתכונן להמשך המלחמה", אומר סמ"ר (מיל) כספי, וכך עשו.

ב-18 באוקטובר 1973 התקיימו חגיגות שמחת תורה תוך המשך הקרבות הקשים שפקדו את המדינה. "עמדנו בהלם כשלידנו אנשים חוגגים את שמחת תורה. היה לנו קשה וסביבנו היה ערפל קרב כבד. לא ידענו מי נשאר בשטח, ידענו שחלק נשאר מאחור", אומר סמ"ר (מיל) כספי. "מילאנו את כל חוסרי הציוד שלנו ולמרות פחד המוות ששרר אף אחד לא נרתע מלחזור לקרב. מבחינתנו הקרב היה למען המשפחות והחברים שלנו". ב-24 באוקטובר ביקשה מצרים לפתוח בהפסקת אש וכך הסתיימה מלחמת יום הכיפורים. את עיטור המופת קיבל סמ"ר (מיל) ישראל כספי על הפגנת אומץ לב, רוח התנדבות ואחוות לוחמים שהפגין בפניו הפצועים ובסיוע לנהג הטנק הבוהר. "באותו שלב חשבתי שלא עשיתי משהו מיוחד ושלא מגיע לי צל"ש, הרגשתי שפעלתי כמו שחינכו אותי וכמו שהייתי צריך לפעול", אומר סמ"ר (מיל) כספי. "בעיני לכל האנשים שהשתתפו בחילוץ תחת אש מגיע צל"ש, זו הייתה פעולה מאוד מסוכנת וחלק מהמפנים אף נהרגו. היום אני מבין שההתנהלות הזאת הייתה מיוחדת בשדה הקרב ואני מאמין שפעלתי באומץ". ■

חיילי צה"ל בחזית המצרית במהלך מלחמת יום הכיפורים
צילום: רון אילן, לע"מ

